

Проанализировав выводы наиболее известных ученых и исследователей Древнего Египта, автор статьи приходит к выводу о том, что на сегодняшний день в науке уже сформировалась общепринятая историческая концепция о большом количестве религий в Древнем Египте и чрезвычайную религиозность его жителей.

Указанный факт, а также следующий анализ источников и факторов, повлиявших на формирование такой концепции, позволит установить ее обоснованность или ошибочность при дальнейшем исследовании.

Ключевые слова: религия, религиозность, древний Египет, историческая концепция

RELIGIONS AND THE RELIGIOSITY OF THE INHABITANTS OF ANCIENT EGYPT: ANALYSIS OF THE MODERN CONVENTIONAL HISTORICAL CONCEPT

V. Marinich

Abstract. *Within the context of the research the main point is about the sources and factors that have become the reasons for the formation a highly religious-historical conception of life in Ancient Egypt, and whether they can be trusted.*

After analyzing the findings of the most famous scientists and researchers of Ancient Egypt, the author concludes that to date a common historical concept of a large number of religions in Ancient Egypt and the extraordinary religiosity of its inhabitants has been already formed in science.

This fact, as well as the following analysis of the sources and factors that have influenced the formation of such a concept, will enable to prove its validity or fallacy in the further study.

Keywords: religion, religiosity, ancient Egypt, historical concept

УДК 001: 304

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ НАУКИ ФІЛОСОФСЬКО-СВІТОГЛЯДНИЙ АСПЕКТ

Т. В. ГОРБАТЮК, кандидат філософських наук,
доцент кафедри філософії

**Національний університет біоресурсів
і природокористування України**

E-mail: gorbatiuktv@gmail.com

Анотація. Проаналізовано особливості історичного розвитку науки та чинників, які здійснювали активний вплив на її поступ.

© Т. В. Горбатюк, 2018

Відзначено, що серед такого роду чинників можна виокремити рівень освіченості людської спільноти, соціальні та економічні потреби, а також суперництво серед найбільш розвинених як національних, так і ідеологічних утворень.

Ключові слова: наука, техніка, наукова революція, наукове знання

Актуальність. Сучасна наука – це складний динамічний процес, який в результаті свого розвитку здатен кардинально перетворити життя сучасного планетарного соціуму. Здобутки фундаментальної і прикладної науки XXI століття дають неймовірні можливості для розвитку знань, техніки та технологій, які, в свою чергу, змінюють ландшафт людського існування.

Останніми роками випуски новин та інформаційні стрічки Інтернет-ресурсів рясніють новинами про чергові відкриття в тій чи іншій сфері наукових досліджень. Особливо це притаманно сучасній практичній науці, це її претензійні заяви І. Маска щодо колонізації Марсу чи створення угруповання супутників для забезпечення глобального Інтернету, прорив у створенні штучних, а інколи вирощених органів із власних стовбурових клітин пацієнтів, до заяв про створення кардинально нових технологій в сучасній електроніці та її перехід на наступний рівень розвитку [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням розвитку науки та її складних трансформативних процесів займалось не одне покоління філософів науки. Це велика кількість відомих світових науковців, які зосередили свою увагу на певних аспектах, чинниках та умовах поступу науки. Найбільш яскравими представниками філософської науки були К. Поппер, Т. Кун, І. Лакатош, П. Феєрабент, С. Тулмін та багато інших відомих науковців. В сучасній вітчизняній філософії дану проблематику розробляють В. Лук'янець, М. Кисельов, В. Чуйко та інші.

Метою статті є аналіз соціально-економічних чинників, які спричинили вплив на розвиток науки XX та початку XXI століття.

Результати дослідження та їх обговорення. На зорі свого виникнення наука була справою особистою, справою кожного окремого науковця, який в своєму прагненні пізнати світ, самотужки розкривав таємниці природи. Цей процес був доволі тривалий і, в першу чергу, орієнтований на практику.

В період виокремлення науки як автономної сфери культури в XVII столітті відбувається формування осередків наукових співтовариств. Такі наукові осередки сформувались на базі університетів та наукових академій. Такого роду осередки дали змогу, з одного боку, збільшити кількість освічених людей, а з іншого – якісно посилити науковий дискурс. В цей час наукові знання та наука вперше стають визначальним чинником прогресуючого людства.

В епоху Просвітництва наука стає одним із основних чинників розвитку тогочасного соціуму. Саме в цей час відбувається формування еспериментального природознавства. На базі науки, створеної Ньютоном, Декартом, Паскалем та Лейбніцем, відбувається розвиток математики та природознавства

Наукові досягнення XVIII століття практично одразу знаходять своє місце у житті суспільства. Нові технології одразу впроваджувалися та використовувалися тогочасним людством. З одного боку, це пришвидшувало науково-технічний прогрес соціуму, а з іншого – це поклало початок суперництва між тогочасними найрозвиненішими країнами. Розуміння того, що завдяки розвитку науки та впровадженню її результатів в індустрію, одна з країн-суперниць може вийти на якісно новий етап свого розвитку, призводить до того, що наука займає своє домінуюче місце в соціумах передових країн.

Лише в XIX столітті наука стає професійною, а поняття «вчений» почало означати не просто освічену людину, а й професію певної групи людей. В цей час формуються основні інститути сучасної науки, а збільшення ролі науки в соціумі призвело до включення її в різні аспекти розвитку держав. Великий поштовх всім цим процесам дала промислова революція, під час якої наукове знання тісно переплелось з техніко-технологічними досягненнями, тобто розвиток технологій стимулював розвиток науки, а та, в свою чергу, створювала основу для нових технологій.

Крім того, майже протягом всього XIX століття відбувається, свого роду, «націоналізація» науки. Переродові країни того часу, розуміючи роль науки та техніки в розвитку соціуму, прагнули утвердити свою домінуючу роль у формуванні соціально-політичної картини того часу. Таким чином на початок XX століття сформувалась певна група країн, серед них можна виокремити Велику Британію, Францію, Німеччину, США та інші, в яких науково-технологічний розвиток займав одне з провідних місць в системі утвердження державних інтересів. Такий стан справ зберігався майже до Другої світової війни.

Суперництво щодо розвитку науки другої половини XX століття можна охарактеризувати як формування двох великих центрів розвитку наукового знання, які, в свою чергу, сформувались в контексті реалій суперництва двох ідеологічних таборів, західного та соціалістичного. Початком такого суперництва можна вважати Фултонську промову Вінстона Черчіля, яку прийнято вважати точкою відліку «холодної війни». «Холодна війна» та «гонка озброєнь» здійснили сильний поштовх у розвитку фундаментальної та прикладної науки в 50-80-х роках XX століття. Суперництво та прагнення першості спричинили свого роду бум у розвитку науки, яскравим прикладом якого є розробка, впровадження та реалізація космічних програм СРСР та США. Поряд з розробкою таких глобальних програм були здійснені і менш відомі дослідження та впровадження, які, в свою чергу, вплинули на розвиток планетарного соціуму.

Наслідком такого суперництва став розвиток телекомунікаційних та інформаційних технологій. Дані технології стають невід'ємною складовою людського існування. Починаючи із шістдесятих років XX століття розвиток даних технологій пришвидшувався кожне десятиліття.

Інформаційні технології починають розвиватися на початку шістдесятих років, виникнувши як результат потреби в опрацюванні, зберіганні та переробці інформації. Розробка даних технологій США призвела до

виникнення в 1969 році APRANET, яка, в свою чергу, у 1983 році трансформувалась в Інтернет. В кінці XX століття всесвітня мережа здійснила експоненціальне розширення, в результаті якого трансформувався комунікативний праксис людства [3].

Розвиток науки XXI століття можна охарактеризувати як формування декількох світових центрів розвитку фундаментальної та прикладної науки. Фундаментальна наука залишається сферою досліджень великих наукових інституцій, які потребують державного фінансування. Інколи сучасні фундаментальні дослідження вимагають кооперації в своїх наукових пошуках, яскравим прикладом такої кооперації є ЦЕРН [1].

Специфіка розвитку прикладної науки сьогодення полягає в тому, що вона орієнтована, перш за все, на задоволення економічних благ великих транснаціональних корпорацій. Транснаціональні корпорації створюють наукові парки, які проводять практично-наукові дослідження. Конкуренція між такого роду корпораціями спричиняє стимулювання розвитку наукового пошуку нових технологій, які б дали можливість випередити своїх опонентів. В той же час дана конкуренція насичує ринок, надаючи доступ людині до засобів та пристроїв, в яких використовуються останні здобутки прикладної науки, завдяки чому відбувається трансформація людської свідомості та оточуючої її техносфери.

Висновки та перспективи. Таким чином, наука XXI століття як фундаментальна, так і прикладна здатна кардинально трансформувати світогляд людини та суспільства в цілому. З одного боку, вона дає можливість та шляхи подолання тих проблем, які постали реаліями сучасного соціуму, а з іншого – ввергає людину в стресовий стан від невизначеності та можливих наслідків використання сучасних досліджень та відкриттів.

References

1. Gorbatiuk, T. V. (2012). Hrid-komp'yuterinh yak proyav hlobalizatsiynykh protsesiv suchasnoyi nauky [Grid-computering as a manifestation of globalization processes of modern science]. Visnyk of Dnipropetrovsk university. Series Philosophy, Sociology, Political sciences. 22(2), 65-71.
2. Gorbatiuk, T. V. (2016). Innovatsiyni tekhnolohiyi maybutn'oho: svitohlyadnyy aspekt [Innovative technology of the future: worldview aspect] Scientific journal of nules of Ukraine. Series: Liberal arts, 246, 137-145.
3. Gorbatiuk, T. V. (2017). Rozvytok internet-seredovyshcha v retrospektyvi ta perspektyvi [The development of internet: retrospective and prospects]. Scientific journal of nules of Ukraine. Series: Liberal arts, 274, 44-51.

СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ НАУКИ: ФИЛОСОФСКО-МИРОВОЗЗРЕНЧЕСКИЙ АСПЕКТ

Т. В. Горбатюк

Аннотация. Проанализированы особенности исторического развития науки и факторов, которые осуществляли активное влияние на ее продвижение. Отмечено, что среди такого рода факторов можно

выделить уровень образованности человеческого сообщества, социальные и экономические потребности, а также соперничество среди наиболее развитых как национальных, так и идеологических образований.

Ключевые слова: наука, техника, научная революция, научное знание

SOCIO-ECONOMIC FACTORS FOR THE DEVELOPMENT OF SCIENCE PHILOSOPHY-GLOBAL ASPECTS

T. Gorbatiuk

Abstract. The peculiarities of the historical development of science and factors that actively influenced its progress were analyzed. It is noted that among such factors it is possible to distinguish: the level of education of the human community, social and economic needs, as well as rivalry among the most advanced national and ideological entities.

Keywords: science, technology, scientific revolution, scientific knowledge

УДК 167

РОЛЬ НАУКОВЦЯ У МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ: МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Д. І. ЧОРНОМОРДЕНКО, кандидат філософських наук,
асистент кафедри філософії

**Національний університет біоресурсів
і природокористування України**

E-mail: d.chornomordenko@gmail.com

Анотація. Стаття присвячена визначенню ролі особистості науковця у вирішенні складних комплексних проблем. Автор пропонує розглядати особливості міждисциплінарних зв'язків (мережевість, динамічність, принцип доповняльності) як такі, що впливають на взаємодію між суб'єктами наукової діяльності. Сучасні наукові дослідження мають тенденції мережевості, що характеризуються тим, що представники різних наук утворюють інституційно організовану форму взаємодії для вирішення складних комплексних проблем. Пропонується розглядати дві різні позиції у розумінні науки, а саме її соціальної та інституційної форм, кожна з яких формує ціннісні критерії оцінки діяльності науковця. Визначаючи роль науковця як суб'єкта дослідження, автор зазначає, що у класичному та некласичному підході суб'єктом є окрема, компетентно обмежена особистість, у той час як